

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

POKRAČOVÁNÍ ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU V BOŘITOVĚ /okr. Blansko/

Miloš Čižmář, Kateřina Geislerová, AÚ ČSAV Brno

V měsících květnu až září 1985 pokračoval záchranný výzkum na staveništi hospodářských objektů JZD Bořitov v trati "Písky".

Na severním okraji staveniště byly zkoumány dvě plochy /50 x 60, 50 x 120/, skryté již v minulém roce. Na jedné z nich bylo zjištěno pouze pozdně laténské osídlení - 60 kúlových jamek, z nichž některé tvořily řady.

Druhá plocha /50 x 120 m/, částečně zkoumaná již v roce 1984, navázala na jižní okraj výzkumu K. Ludikovského z let 1971-1973. Zde bylo prokopáno 13 zahloubených sídlištních objektů. Převažovaly objekty z pozdní doby laténské, několik náleželo kultuře s lineární keramikou. Významný je objev části půdorysu nadzemní kúlové stavby, orientované delší osou Z-V, tvořené 3-4 řadami po 10 kúlech /rozměry 5 x 20 m/; stavbu lze datovat rovněž do pozdní doby laténské. Z dalších kúlových jamek, roztroušených po celé ploše, nebylo možno rekonstruovat žádný půdorys. Po skrytí hromad navedené hlíny na jižním obvodu této plochy bylo prozkoumáno 8 objektů, náležejících kultuře s LnK, z nichž tři, částečně zničené buldozerem, je možno interpretovat jako pece. Jeden sídlištní objekt patřil kultuře s malovanou keramikou a jeden lze datovat do pozdní doby laténské.

Na jižním okraji staveniště, kde se již v předešlém roce rýsovaly objekty kultury s LnK, byla začištěna plocha 40 x 20 m. Bylo zde objeveno 11 objektů této kultury a 15 kúlových jamek, z nichž se však nedal vysledovat žádný půdorys.

Fortsetzung der Rettungsgrabung in Bořitov /Bez. Blansko/. Es wurden zwei Flächen untersucht, die bereits im vergangenen Jahr abgedeckt worden waren, mit Objekten der Kultur mit Linearkeramik /3 Objekte kann man als Ofen interpretieren/, mit MBK und aus der späten Latenezeit. Bedeutend ist die Entdeckung des Grundrissteiles eines oberirdischen Pfostenbauens, von 3-4 Reihen zu je 10 Pfosten gebildet, den man in die späte Latenezeit datieren kann. Am Südrand des Bauplatzes wurden 11 Objekte der Kultur mit Linearkeramik und 15 Pfosten gruben untersucht.

ZÁCHRANNÁ AKCE V ČESKÉ /okr. Brno-venkov/

Martin Geisler, AÚ ČSAV Brno

Na podzim 1985 byla v souvislosti se stavbou silničního obchvatu obce Česká odstraněna ornice z plochy cca 150 x 30 m podél východního okraje silničního náspu. Tím bylo umožněno plošně navázat na záchranný výzkum, který zde probíhal v roce 1983/ Geisler-Rakovský 1985/.

Na buldozerem skryté ploše bylo prozkoumáno dno pece a část předpečního objektu kultury s LnK, dvě další sídlištní jámy téže kultury, dvě jámy velatické kultury a šest sídlištních objektů, které bylo možno datovat do středohradištního období. Na ploše byla patrná značná koncentrace rozměrných objektů /hlí - níků/, pro nepříznivé klimatické podmínky je však nebylo možné ani ověřovat.

Literatura:

Geisler, M. - Rakovský, I. 1985: Záchranný výzkum na katastru obce Česká /okr. Brno-venkov/, PV 1983, Brno, 110.

Retungsaktion in Česká /Bez. Brno-venkov/. Während der Rettungsgrabung bei der Gemeinde Česká wurde ein Ofen und weitere zwei Objekte der Kultur mit Linearkeramik, zwei Velaticer und sechs Siedlungsobjekte untersucht, die in den mittelburgwallzeitlichen Abschnitt datiert sind.

ZÁCHRANNÁ AKCE VE VELKÝCH PAVLOVICÍCH /okr. Břeclav/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Na jaře 1985 ohlásil O. Jeřábek narušení kulturních objektů při terénních úpravách zemědělské půdy pracovníky JZD Rovnost v trati "Na hrůdkách" ve Velkých Pavlovicích. Naleziště, rozkládající se asi 600 m severně od okraje na mírném svahu obráceném k jihu, je známo již z minulých let, kdy zde byla při povrchovém průzkumu objevena menší kolekce neolitické kamenné industrie /Jeřábek - Stuchlík 1984/.

Závěrem dubna 1985 proběhla na lokalitě záchranná akce nevelkého rozsahu, jejíž výsledky přinesly poměrně bohatý materiál a rovněž některá důležitá poznání k problematice nerituálního pohřbívání na sídlištních ze starší doby bronzové. Tyto poznatky jsou o to důležitější, že v nevelké vzdálenosti odtud bylo na sídlišti únětické kultury a větěřovské skupiny v trati "Nad zahrady" zachyceno několik dalších objektů obsahujících velmi neobvyklé nerituální pohřby /Stloukal 1983; Stuchlíková - Stuchlík 1983; Stuchlíková-

Stuchlík - Stloukal 1985/. Celkem se ve V. Pavlovicích prozkoumalo 14 sídlištních objektů a 1 hrob únětické kultury. Buldozerem značně porušený kostrový pohřeb spočíval ve skrčené poloze na levém boku a z milodarů zůstaly zachovány pouze zlomky bronzových vlasových ozdob a bronzové korálky. Většinu sídlištních objektů lze datovat do staršího období únětické kultury a z jejich obsahu tvořila převážnou část keramika a zvířecí kosti, v menší míře kostěné pracovní nástroje, kamenná broušená a štípaná industrie. Zvláštní pozornost si zasluhuje jáma č. 3, na jejímž dně ležela kostra ve skrčené poloze na levém boku. Část lidské lebky byla nalezena i na dně další únětické jámy č. 2.

Velmi pěkný soubor keramického materiálu a dále zvířecí kosti, štípanou industrií a kamennou podložku poskytla jáma č. 4 náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou. Na intenzivnější osídlení lokality lidem s malovanou keramikou poukazuje i jáma č. 8 a příměs soudobého střepevého materiálu v únětických objektech č. 10 a 13. Existenci lidu s velatickou kulturou na námi zkoumaném nalezišti prokazuje jáma č. 12 s nepočtemnou kolekcí únětické a velatické keramiky.

Literatura:

- Jeřábek, V. - Stuchlík, S. 1984; Kamenná industrie z Velkých Pavlovic /okr. Břeclav/, PV 1982, 17-18.
Stloukal, M. 1983; Kostry z jámy veteřovského typu ve Velkých Pavlovicích /okr. Břeclav/, PV 1981, 34-35.
Stuchlíková, J. - Stuchlík, S. 1983; Záchranný výzkum ve Velkých Pavlovicích /okr. Břeclav/, PV 1981, 33-34. obr. 20-23.
Stuchlíková, J. - Stuchlík, S. - Stloukal, M. 1985; Ein Veteřov-Massenbegräbnis aus Velké Pavlovice, Anthropologie XXIII/1, 51-68.

Rettungsaktion in Velké Pavlovice /Bez. Břeclav/. Bei der Rettungsgrabung in der Flur "Na hrudkách" in Velké Pavlovice wurden 14 Siedlungsobjekte und 1 gestörtes Skelettgrab der Úněticer Kultur untersucht. Die meisten Objekte gehörten dem älteren Abschnitt der Úněticer Kultur an und enthielten das übliche Material. Bemerkenswert ist nur Grube Nr. 3 mit einem Menschenskelett in Hocklage auf der linken Seite und Grube Nr. 2 mit dem Fund eines Menschenschädels. Diese Entdeckungen erinnern an die neuliche Grabung in der Flur "Nad zahrady", wo man völlig ungewohnte nicht rituelle Bestattungen in Siedlungsobjekten der Úněticer Kultur und der Veteřov Gruppe erfasst hat /Stloukal 1983; Stuchlíková - Stuchlík 1983; Stuchlíková - Stuchlík - Stloukal 1985/. Ferner wurde eine Besiedlung der Lokalität durch Träger der mährischen bemalten Keramik /Grube 4, 8 und eine Beimengung in den Gruben 10 und 13/ und der Velaticer Kultur bewiesen /Grube 12/.

VÝZKUM VÝŠINNÉHO SÍDLIŠTĚ U KŘIŽANOVIC /okr. Vyškov/.

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

/tab. 12/

Na podzim roku 1985 pokračoval zjišťovací výzkum na výšinném sídlišti únětické a horákovské kultury na Člupech u Křižanovic v trati zvané "Zámeček". Lokalita se nachází na protáhlém návrší, převyšujícím okolní terén asi o 70 m. Ve směru delší osy návrší byla otevřena 30 m dlouhá a 2 m široká sonda, která navazovala na odkryv z předchozího roku /Stuchlík 1987, v tisku/, takže dnes máme k dispozici 52 m dlouhý řez tímto sídlištem. Výzkumem se podařilo vedle 5 menších kulových jamek zachytit celkem 6 sídlištních jam, z nichž 4 je možno datovat do období únětické kultury a 2 do pozdně halštatského období.

Zvláště závažné poznatky však přinesl výzkum v roce 1985 pro poznání systému fortifikace na tomto sídlišti. Sonda z roku 1984 protala menší terénní vlnu, kterou tvoří destrukce ze zničeného halštatského valu. V prodloužení sondy v roce 1985 byl zachycen nejprve 7,5 m široký a 210 cm hluboký příkop, který na základě keramiky ze dna a ze splachové vrstvy na jedné straně příkopu lze datovat do pozdně halštatského období. Další část sondy promula val číslo II, který při šířce 7 m a výšce 140 cm od podloží byl mnohem zřetelnější než val č. I. Pro chronologické zařazení tohoto opevnění jsou důležité únětické jámy č. 5 a 6, které val překrýval. První z nich měla v horní vrstvě navíc i nevýrazný halštatský zásah. Okrajem sondy se podařilo zachytit ještě část dalšího příkopu /č. II/, jehož datování není zatím prokázáno, ale vzhledem k celkové situaci je velmi pravděpodobný jeho halštatský původ. Příkop druhým příkopem nemohl být z časových důvodů již dokončen a bude mu věnována pozornost v následující sezóně.

Literatura:

- Stuchlík, S. 1987; Záchranný a sondážní výzkum v Křižanovicích /okr. Vyškov/, PV 1984, v tisku.

Grabung der Höhensiedlung bei Křižanovice /Bez. Vyškov/. Während der zweiten Saison der Feststellungsgrabung der Úněticer und Horákovser Höhensiedlung in Člupy bei Křižanovice wurde ein 30 m langer und 2 m breiter Suchgraben gelegt, der an den Suchgraben aus der vorhergehenden Saison anknüpfte. Bei der Grabung gelang es ausser Pfostengruben 4 Úněticer und 2 späthalstattzeitliche Gruben zu erfassen. Zur Erkenntnis des Fortifikationssystems der Niederlassung ist der Schnitt des Grabens I, des Walles II und die Erfassung des Grabens II bedeutend. Alle festgestellten Belege des

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné